

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
САМАРҚАНД ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ИНСТИТУТИ
“ГУМАНИТАР ФАНЛАР ВА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ”
КАФЕДРАСИ**

**“ЎЗБЕКИСТОННИНГ МУСТАҚИЛЛИК ДАВРИДАГИ ЯНГИ
ТАРИХИ ВА ФАЛСАФИЙ ТАФАККУРИНИНГ ДОЛЗАРЪ
МУАММОЛАРИ”**

республика илмий-амалий
конференцияси материаллари

САМАРҚАНД – 2020

Нейролингвистическое программирование как инструмент информационно-психологического манипулирования. // EUROPE, SCIENCE AND WE: сборник научных публикаций международной научно-практической конференции (Чехия, Прага, июль 2020 года). - Publishing House «Education and Science», 2020. - С. 85-87.

6. Соколова И.В. Социальная информатика. М.: Издательство МГСУ, 2012. - С. 128-129.

KAFEDRA O'QUV YUKLAMALARI BILAN ISHLASHNI AVTOMATLASHTIRISH

A.X. Razakov

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 son Farmoni bilan tasdiqlangan 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasining beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha harakatlar strategiyasi mamlakatning davlat va jamiyat rivojlanishi istiqbolini boshlab berdi[1]. Unda belgilab berilgan vazifalardan biri ta'lim va fan sohasini rivojlantirish ham alohida ko'zda tutilgan. Ushbu farmonga muvofiq oliy ta'lim tizimidagi boshqaruv jarayonlarini elektron hisoblash mashinalari yordamida avtomatlashtirish usullarini yaratish bugungi kunning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Hozirgi kunda ma'lumotlar oqimining ko'pligi va unga bo'lgan talabning ortishi axborotlarni qisqa vaqtda qayta ishlashga bo'lgan ehtiyojni inobatga olib mavjud tizimlarni avtomatlashtirish va undan foydalanishni qulayroq qilish orqali tizim faoliyatini samarali tashkil qilish mumkin.

O'qituvchilarning o'quv yuklamalarini hisobini yuritish bu har bir o'quv muassasining ajralmas qismidir. Avtomatlashtirilgan tizim har bir o'qituvchining o'quv yuklamasini ko'rishni va uni boshqarish imkonini beradi. Dastur o'qituvchining o'quv yuklamasini semestr va yillik ko'rish imkonini beradi. O'qituvchilar uchun akademik guruhlar va o'qitiladigan fanlarga cheklovlar yo'q.

Hozirgi vaqtda Samarqand davlat chet tillar institutida darslar ta'lim yo'nalishlarining o'quv dasturlari, ishchi dasturlariga muvofiq tashkil etiladi va o'tkaziladi. Odatda o'quv rejasi - o'quv yurtlarida o'qitiladigan fan, ularning bo'limlari, o'qitilish tartibi hamda har bir fanning yil davomida o'qitilishi, ularning

o'quv yili va haftasida qancha miqdorda o'tilishi kerakligini belgilab beradigan rasmiy pedagogik hujjat. O'zbekistonda O'quv rejasi tegishli vazirliklar tomonidan tuziladi va tasdiqlanadi. Bir tipdagi o'quv yurtlari uchun O'quv rejasi yagona va majburiydir. Shu bilan birga, har bir o'quv yurti O'quv rejasini belgilangan miqdorda o'zgartirishi mumkin. Shuningdek, mamlakatdagi tayanch oliy o'quv yurtlari uchun o'ziga xos o'quv rejasiga ega bo'lishga ruxsat etilgan. O'quv rejasining umumiy va majburiyligi ta'lim tizimi bosqichlarining uzluksizligini, jamiyatning barcha a'zolariga ilm olishning bir xil imkoniyatlarini ta'minlaydi.

Har bir o'qituvchi o'quv yilining boshida namunaviy o'quv reja asosida shaxsiy o'quv rejasini va ishchi rejasini yaratadi. Semestr tugashi bilan o'qituvchi o'tkazilgan darslar bo'yicha hisobotlar, laboratoriya mashg'ulotlari, imtihonlar bo'yicha hisobotlarni Microsoft Excel va Microsoft Word dasturlari yordamida qo'lda bittalab kiritib taxlaydi.

Avtomatlashgan tizimni ishlab chiqish jarayoninig dastlabki bosqichi mavjud sohani tahlil qilishdan boshlanadi.

Tahlil natijalariga ko'ra avtomatlashgan tizimga quyidagi talablar qo'yiladi:

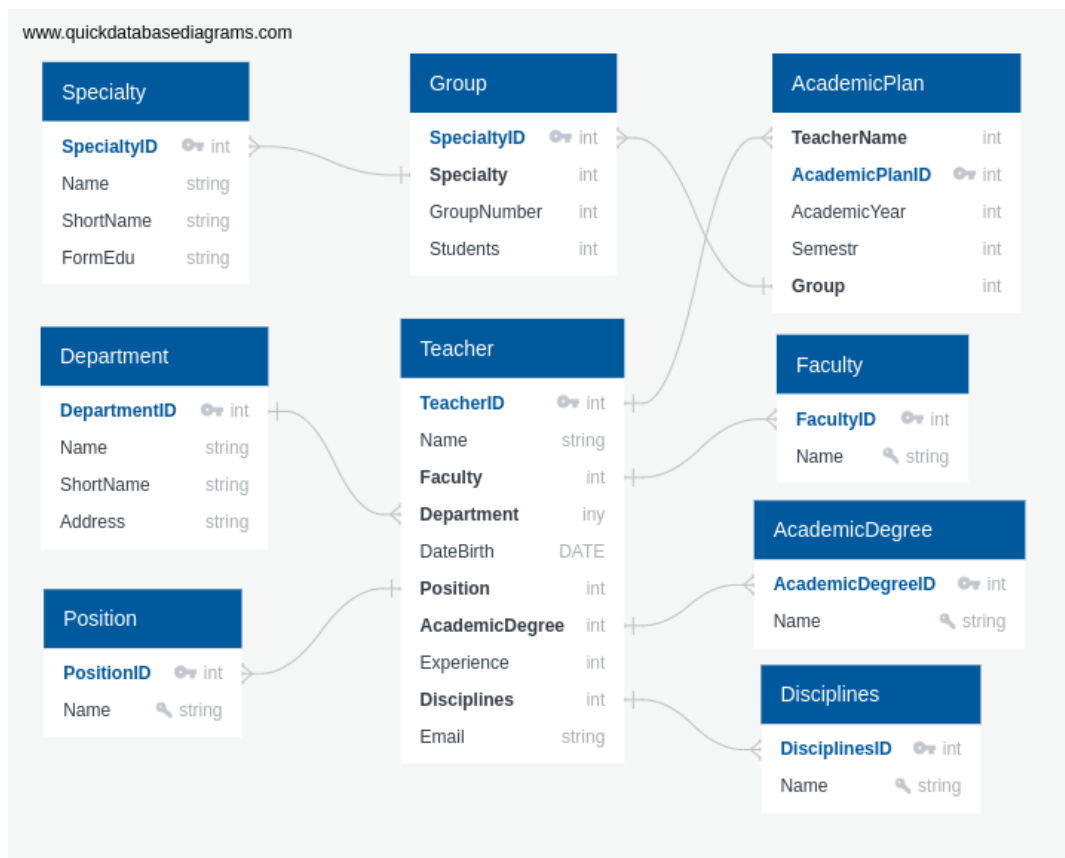
- Tizim kiritilgan ma'lumotlarni to'g'riligini tekshirish kerak.
- Tizim foydalanuvchilarni tizimga kirishini nazorat qilishi kerak.
- Tizimda foydalanuvchi uchun sodda bo'lgan interfeys bo'lishi kerak.
- Tizim interfeysi orqali o'qituvchining profilini ko'rish imkoniyati bo'lishi kerak.
- Tizimda har bir foydalanuvchi uchun rollar va kirish darajasi bo'lishi kerak.
- Tizimda o'quv yuklamasi bajarilishini qayd etib borishi va tekshirish imkoniyati bo'lishi kerak.
- Tizimda ma'lumotlarning butligini ta'minlash tizimi, rezerv sistemalari bo'lishi kerak.
- Tizimda hisobotlarni chop etish imkoniyati bo'lishi kerak.

Tizimni dasturlashni keyingi bosqichi bu ma'lumotlar omborini loyihalash va uni tuzishdan iborat. Tizim uchun ma'lumotlar omborini yaratishdan oldin qanaqa jadvallar bo'ladi ularda qanaqa obyektlar saqlanadi va jadvallarni qanday bir biri bilan bog'lashni aniqlashtirib olishimiz kerak. Bu savollarni ma'lumotlar omborini loyihalashtirish bosqichida ko'rib chiqildi. Loyihalashtirish bosqichida ma'lumotlar omborining jadvallari tuzildi, uning strukturasi yaratildi.

Ma'lumotlar ombori quyidagi jadvallardan tashkil topadi:

1. O'qituvchi(Teacher). O'qituvchi haqidagi ma'lumotlar, egallab turgan lavozimi, o'qituvchining dars beradigan fanlari mavjud.
2. O'quv dasturi(AcademicPlan). Bu jadvalda o'qituvchilarning o'quv yuklamalari haqidagi ma'lumotlar bo'ladi. O'quv dasturi asosida o'qituvchining o'quv yuklamasi hisoblanadi.
3. Guruh(Group). Ta'lim olayotgan talabalarning guruhlari haqidagi ma'lumotlar bo'ladi.
4. Mutaxassislik(Specialty). Mavjud ta'lim yo'nalishlari va ulardagi ta'lim shakli ko'rsatilgan bo'ladi.
5. Kafedra(Department). Kafedra to'g'risidagi ma'lumotlar
6. Lavozim(Position). Kafedraga tegishli bo'lgan barcha lavozimlar ro'yxati kiritiladi.
7. Fakultet(Faculty). Fakultetning nomi va uning qisqartmasi kiritiladi.
8. Fanlar(Disciplines). Kafedra tomonidan o'tiladigan fanlar kiritiladi.
9. Ilmiy daraja(AcademicDegree). Ilmiy daraja va unvonlarning ro'yxat kiritiladi.

Academic plan va Teacher jadvallari bir biri bilan "one - to - one", qolganlari barcha jadvallar bir biri bilan "one - to - many" usullida bir biri bilan bog'lanadi.

Ushbu ish yuzasidan mavjud yechimlar tahlil qilindi, tahlil natijalariga ko'ra tizimni yaratish maqsadga muvofiq deb topildi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni Toshkent sh., 2017 yil 7 fevral.
2. Вейнеров О.М., Самохвалов Э.Н. Проектирование баз данных САПР. М.: Высшая школа, 1990, с. 144.

AXBOROTLASHGAN JAMIYAT TUSHUNCHASHI VA UNING DAVLAT TARAQQIYOTIDAGI AHAMIYATI

Turapov Voxid Mamadiyorovich
SamDCHTI tadqiqotchisi

Bugungi kunda axborotning tobora ko'payib borayotgani va iqtisodiyotda AKTning keng qo'llanilishi hamda rivojlanish asosini bilim, ilm-fan, inson kapitali kabi nomoddiy intellektual resurslar tashkil etuvchi yangi turdagi jamiyat – "axborotlashgan jamiyat"ning shakllanishiga olib kelmoqda. "Axborotlashgan jamiyat" tushunchasi XX asrning ikkinchi yarmida yuzaga kelgan bo'lib, ilk

	мазмун-моҳияти	
Д.Б.Комилов	К вопросу о взаимосвязи языка и культуры как основного объекта лингвокультурологии	306
Н.З.Хамидова	Эмоциональное воздействие при обучении речевому общению	312
Amonov Rustam Samejonovich	Texnosfera - uning jamiyat taraqqiyotida tutgan o'rnı.	313
<i>Тагаев Ганишер Хасанович</i>	Этнографик муҳитнинг ахборотлашган жамиятда ёшлар эстетик тарбиясидаги ўрни	324
Турапов Воҳид Мамадиёровиш	Ахборотлашган жамият тараққиётидаги муаммоларнинг фалсафий таҳлили	328
Бурнашев Ринат Фаритовиш	К вопросу социально-культурных проблем информатизации в период становления информационного общества	332
<i>A.X. Razakov</i>	Kafedra o'quv yuklamalari bilan ishlashni avtomatlashtirish	336
Turapov Voxid Mamadiyorovich	Axborotlashgan jamiyat tushunchashi va uning davlat taraqqiyotidagi ahamiyati	339
Boynazarov Odiljon Fayzullaevich	Globallashuv va information jamiyat	344
Бурнашева Фарида Садыковна	Роль инноваций в современном образовании	348
Л. Джураев	Ҳозирги замон иқтисодий маданиятининг инновацион мазмуни	355
Нозим Асфандиёровиш Файзиев	Умумтаълим мактабларида информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари фанидан ms excel дастурининг фойдаланувчи интерфейси намоён бўлаш жараёнини компьютер имитацион моделлар асосида ўргатиш технологиялари	358
Саидов Санжар Шавкатовиш	Фуқаролик жамияти ривожига замонавий ахборот технологияларининг роли	361
С.Ю.Султонова	Ахборотлашган жамият ва терроризм ҳодисаси	364